

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van drie scorepunten voor het hele examen.

Indien aan een gevraagde berekening geen eis is toegevoegd ten aanzien van de nauwkeurigheid van de afronding, dan elke juiste manier van afronding goed rekenen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Duurzaamheid stimuleren

1 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- Het noemen van een voorbeeld van een negatief externe effect. 1
- Een uitleg dat dit negatieve externe effect tot maatschappelijke kosten leidt. 1

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- De vervuilende productie leidt tot milieuvervuiling zoals stankoverlast / klimaatverandering / slechtere luchtkwaliteit / slechtere waterkwaliteit. 1
- Dit leidt tot (extra) kosten die niet door de gebruikers zelf worden betaald maar door de maatschappij (via betaalde belastingen). 1

2 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- Aflezen evenwichtsprijs: De marktprijs stijgt van € 18 naar € 20, dus een stijging van € 2.
Aflezen heffing: Uit de verschuiving van de aanbodlijn blijkt dat de heffing € 4 per stuk bedraagt. 1
- Doorberekenen heffing: $(2 / 4) \times 100\% = 50\%$. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 4

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- Markt A: de productie daalt van 50.000 naar 40.000 stuks, de CO₂-reductie is $10.000 \times 6 = 60.000$ kg.
- Markt B: de oude hoeveelheid: $Q_v = Q_a \rightarrow -2P + 80 = 2P - 20 \rightarrow P = 25$ en daarbij geldt $Q = 30.000$.
- Markt B: De nieuwe aanbodvergelijking wordt $Q_a = 2(P+5) - 20 \rightarrow Q_a = 2P - 10$.
- Markt B: de nieuwe hoeveelheid: $Q_v = Q_a \rightarrow P = 22,50$ en $Q = 35.000$. De CO₂-uitstoot neemt toe met $5.000 \times 2 = 10.000$ kg.
- Per saldo is de CO₂-reductie $60.000 - 10.000 = 50.000$ kg.

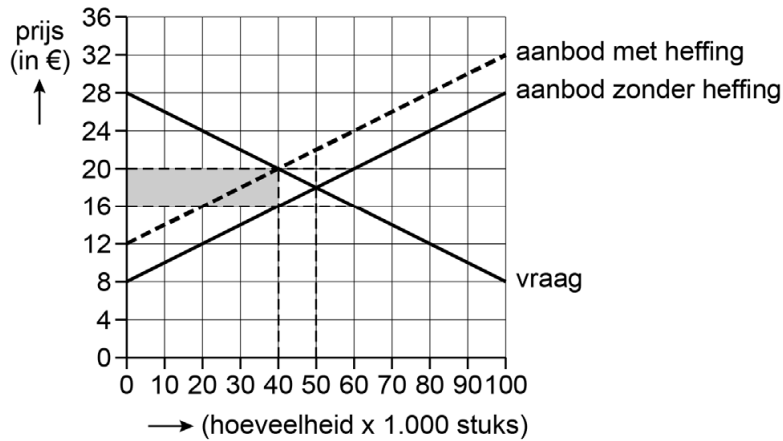
indien vijf elementen juist	4
indien vier elementen juist	3
indien drie elementen juist	2
indien twee elementen juist	1
indien een of geen elementen juist	0

4 maximumscore 2

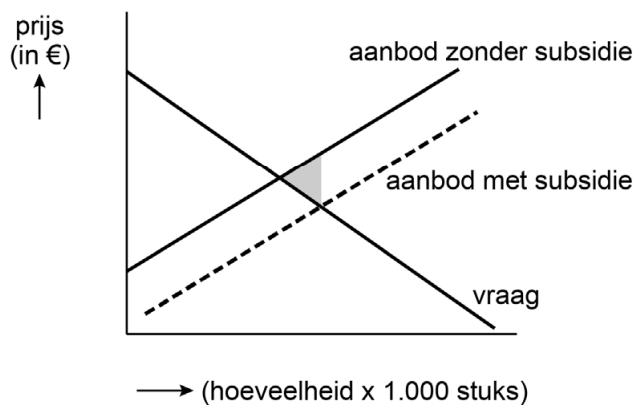
Een juist antwoord bevat:

- Het correct arceren op markt A. 1
- Het correct arceren op markt B. 1

Figuur 1 Marktsituatie van A, voor en na heffing

Figuur 2 Marktsituatie van B, voor en na subsidie

Opmerking

Andere arceringen kunnen ook juist zijn.

5 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- De prijs is € 20 en de variabele kosten per product zijn € 5 + € 4 (heffing) = € 9. 1
- Omdat $P > GVK$ zal het bedrijf Knop doorgaan met produceren, omdat dit tot een lager verlies leidt dan stoppen met produceren. 1

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Een prijsdaling van product B zal ervoor zorgen dat de vraag naar product A afneemt vanwege de positieve kruislingse prijselasticiteit. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Hierdoor daalt de productie van A en daarmee de CO₂-uitstoot van product A. 	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> De kruislingse prijselasticiteit is positief, dus er is sprake van substituten. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Een prijsdaling van product B leidt dus tot een vraagdaling van product A, waardoor de CO₂-uitstoot daalt. 	1

Opgave 2 Staat van de schulden

7 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- De hogere staatsschuldquote verhoogt het risico op wanbetaling. Beleggers zullen een hogere vergoeding eisen voor dit risico.
- De hogere staatsschuldquote kan zorgen voor meer vraag naar vermogen (als de staatsschuld is toegenomen). Hierdoor stijgt de rente (op nieuwe obligaties).

8 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste berekening zijn:

- De rente die wordt betaald is $2,4\% \times 175\%$ van het bbp = $4,2\%$ van het bbp. Dat is $(4,2\% / 43\%) \times 100\% = 9,8\%$ van de overheidsuitgaven. $9,8\% < 10\%$, dus de dienstverlening komt niet onder druk te staan.
- De rente die wordt betaald is $2,4\% \times 175\%$ van het bbp = $4,2\%$ van het bbp. 10% van $43\% = 4,3\%$. $4,2\% < 4,3\%$, dus de dienstverlening komt niet onder druk te staan.

Opmerking

De conclusie is noodzakelijk voor toekenning van de maximumscore.

9 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Een belastingverhoging leidt tot een lager besteedbaar inkomen, waardoor de consumptie daalt en daarmee (via de effectieve vraag en productie) het inkomen. De opbrengsten van de inkomstenbelasting / indirecte belastingen dalen (uitverdieneffect). 1
- Hierdoor zullen de belastinginkomsten minder stijgen dan verwacht waardoor de daling van de staatsschuld ook beperkt is. 1

Vraag	Antwoord	Scores
10	<p>maximumscore 2</p> <p>Een voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door de belastingverhoging zal het verschil tussen de loonkosten en het nettoloon van werknemer stijgen / stijgt de marginale belastingdruk (de wig), waardoor het nettoloon van werknemers daalt. 1 • Dit vermindert de prikkel om te werken waardoor de economische activiteit daalt. Hierdoor daalt het arbeidsaanbod en dus de productie (en dus het bbp). 1 <p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dit leidt tot een daling van de consumptie waardoor de vraag naar goederen/diensten daalt. Hierdoor daalt de productie (en dus het bbp). 1 	
11	<p>maximumscore 2</p> <p>Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het noemen van een juist voorbeeld van publiek kapitaal en een uitleg dat daardoor het verdienvermogen / de productiviteit stijgt. 1 • Een uitleg dat een investering in publiek kapitaal leidt tot een lagere staatsschuldquote via het bbp. 1 <p>Een voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investerings in publiek kapitaal zoals infrastructuur / elektriciteitsnet, verhogen de productiviteit / het verdienvermogen van bedrijven door sneller transport / betere energievoorziening, 1 • hierdoor kan het bbp (op lange termijn) stijgen waardoor de staatsschuldquote daalt. 1 <p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investerings in publiek kapitaal zoals onderwijs / medische zorg, verhogen de productiviteit / het verdienvermogen van bedrijven door beter geschoold personeel / minder uitval van personeel, 1 • hierdoor kan het bbp (op lange termijn) stijgen waardoor de staatsschuldquote daalt. 1 	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Bij een positief overheidssaldo daalt de vraag naar kapitaal en daalt de rente (bij een gelijkblijvend aanbod). 1
- Hierdoor worden investeringen aantrekkelijker / sparen minder aantrekkelijk. De investeringen / consumptie stijgen waardoor de binnenlandse bestedingen (per saldo) kunnen toenemen. 1

Opgave 3 Valutaverzekering

13 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Bij een (tussentijdse) appreciatie van de euro wordt de andere munt (in euro's) relatief minder waard. 1
- Contracten afgesloten in de vreemde valuta leveren de Nederlandse bedrijven minder euro's op (en dat is nadelig). 1

14 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Exporteurs die handelen in standaardvaluta's betalen minder (variabele) premie dan exporteurs die handelen in de hogere risico valuta's. Daarmee wordt averechtse selectie vermindert omdat de 'goede' risico's minder hoeven te betalen (ten opzichte van een gemiddelde premie) waardoor ze eerder geneigd zijn om zich alsnog te verzekeren.

15 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Het valutarisico ontstaat door schommelingen in vraag en aanbod op de valutamarkt en niet door riskanter gedrag van de verzekerde. Daarom hoeft Tradesure geen rekening te houden met moral hazard.

16 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Als er na het onderhandelen geen verzekering / exportcontract wordt afgesloten, kunnen de gemaakte onderhandelingskosten niet (op een andere manier) worden terugverdiend. Daarom is er sprake van verzonken kosten.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is :

- Bij het niet-afsluiten van een verzekering:
De contractsom = € 12 miljoen x 980 = 11,76 miljard RF.
Op 1-7 ontvangt Arco: 11,76 miljard RF / 1.024 = € 11.484.375.
Er is dus een verlies van € 12.000.000 – € 11.484.375 = € 515.625. 1
- Bij afsluiten van de verzekering ontvangt Arco € 12 miljoen (conform de verzekeringsvoorwaarden).
De kosten van de verzekering zijn het vaste deel + variabel deel =
(0,005 x 12.000.000) + (0,0025 x 6 x 12.000.000) = € 240.000.
De verzekering leidt tot een voordeel van:
€ 515.625 – € 240.000 = € 275.625. 1

Opgave 4 Onder de motorkap

18 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door de verschuiving van de IS-curve ontstaat er een situatie van overbesteding. Daardoor ontstaat er een hogere inflatie (dan verwacht). 1
- Hierdoor dalen reële productiekosten / stijgen de reële winstmarges, waardoor de productie zal stijgen (verschuiving langs de GA-curve). 1

19 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- De MB-curve is naar beneden verschoven. Hierdoor ontstaat een positieve output gap / situatie van overbesteding. 1
- Hierdoor stijgt de inflatie en dus hanteert de centrale bank een hogere inflatiedoelstelling. 1

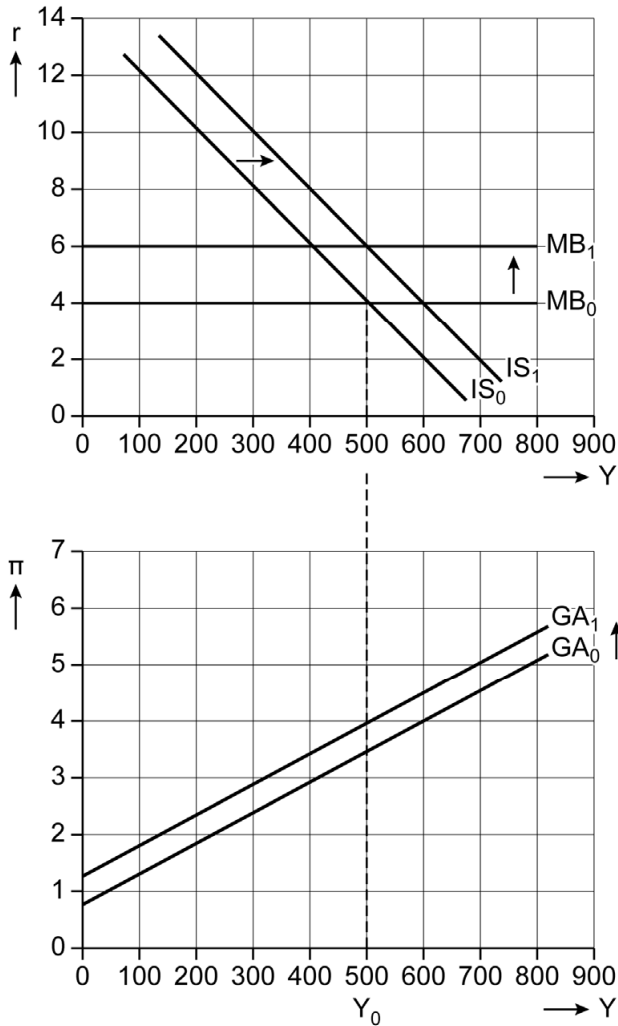
Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 2	
	Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Als de reële rente stijgt wordt sparen aantrekkelijker / lenen duurder en zullen de consumptie / investeringen afnemen. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Dit betekent dat huishoudens hun bestedingen uitstellen (en dus ruilen over de tijd). 	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> • Als de reële rente daalt wordt sparen minder aantrekkelijker / lenen wordt goedkoper en zullen consumptie / investeringen toenemen. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Dit betekent dat huishoudens hun bestedingen naar voren halen (en dus ruilen over de tijd). 	1
21	maximumscore 3	
	Een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Het correct tekenen van de GA1-curve met een verschuiving van 0,5 procentpunt omhoog (naar een inflatie van 4%). 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Het correct tekenen van de MB1-curve met een verschuiving van 2 procentpunt omhoog (naar een reële rente van 6%). 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Het juist benoemen van de evenwichtswaarden van de inflatie en de reële rente. 	1

Een juist antwoord is:

- de nieuwe GA-curve
- de nieuwe MB-curve

1
1

Figuur 1 Model van Westland

- Het benoemen van de evenwichtswaarden:

1

	Westland	Oostland
inflatie	4%	4%
reële rente	6%	4%

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5 Vissen naar winst

22 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- MO = 2 koperstukken (want de vissers zijn prijsnemers dus $P = GO = MO$).
De marginale kostenfunctie MK ($=TK'$) = $0,01q + 0,25$. 1
- De verkochte hoeveelheid per visser bedraagt (MO = MK)
 $2 = 0,01q + 0,25 \rightarrow 1,75 = 0,01q \rightarrow q = 175$. 1
- Het aantal vissers bedraagt (Q / q) $\rightarrow 7.000.000 / 175 = 40.000$. 1

23 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door de toegenomen welvaart stijgt de totale vraag naar vis (bij iedere prijs) en zal de vraag minder prijselastisch / prijsinelastischer worden. 1
 - Door de toegenomen welvaart hebben consumenten andere voorkeuren / wordt productdifferentiatie mogelijk, waardoor het product vis heterogener wordt en er een markt van monopolistische concurrentie ontstaat. 1
- of
- Door de toegenomen welvaart nemen de winstkansen voor producenten toe. Om zich te onderscheiden van anderen zullen ze concurreren op het product waardoor het product vis heterogener wordt en er een markt van monopolistische concurrentie ontstaat. 1

24 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Voor Dirdam is $33 > 30$ en $19 > 14$ en voor Nednol is $20 > 10$ en $6 > -2$, dus prijs verlagen is voor beide visserijen de dominante strategie / het Nash-evenwicht is beiden verlagen. 1
- Het Nash-evenwicht is een suboptimale uitkomst (laagste collectieve winst / $25 < 40$) en dus is er sprake van een gevangenendilemma. 1

Vraag	Antwoord	Scores
25	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Dirdam zal altijd de prijs verlagen / heeft een dominante strategie, want de winst is dan altijd hoger dan wanneer de prijs gelijk wordt gehouden. Daarop zal Nednol ook de prijs verlagen vanwege dezelfde verschillen in winst. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> De uitkomst behorend bij het Nash-evenwicht is lagere prijs, prijs verlagen, prijs verlagen. Syrap treedt toe met een lagere prijs. 	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> Dirdam zal altijd de prijs verlagen / heeft een dominante strategie, want $45 > 40$; $40 > 35$; $30 > 20$; $28 > 20$. Daarop zal Nednol ook de prijs verlagen want $17 > 15$ en $7 > 5$. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> De uitkomst behorend bij het Nash-evenwicht is 14, 7, 28. Syrap treedt toe met een lagere prijs. 	1

Opgave 6 Groeien tot de top

26	maximumscore 2 Voorbeelden van een juist antwoord zijn:	
	– In het model is te zien dat een verhoging van de bestedingen / EV leidt tot een verhoging van het inkomen (Y). Er is dus sprake van een Keynesiaans model.	
	– De Nieuw klassieken veronderstellen dat bestedingen (EV) enkel effect hebben op de inflatie en niet op het inkomen / dat de groei van de economie wordt bepaald door structurele ontwikkelingen. In dit model bepalen bestedingen de groei en dus is het Keynesiaans.	
27	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Een toename van de autonome consumptie zal voor een deel weglekken naar het buitenland in de vorm van extra importen. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Bij de autonome overheidsbestedingen is dit niet het geval. De verhoging van de autonome overheidsbestedingen heeft daarom de grootste multiplier / het sterkste effect op het nationaal inkomen. 	1
28	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Als de inzet van de productiefactor arbeid toeneemt, ontstaan er afnemende meeropbrengsten: de extra productie per arbeider zal steeds afnemen (want de curve vlakt af). 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Dit betekent dat de (arbeids)kosten per product van de extra arbeider toenemen (bij gelijkblijvend loon), waardoor de marginale winst zal afnemen. 	1

Vraag	Antwoord	Scores
29	maximumscore 2	
	Een juist antwoord bevat in relatie tot de context:	
	<ul style="list-style-type: none"> Een uitleg over de relatie tussen R&D en de factorproductiviteit. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Een uitleg over de relatie tussen de factorproductiviteit en de productie. 	1
	Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Door het stimuleren van R&D-investeringen zullen productieprocessen sneller verlopen en stijgt de totale factorproductiviteit. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Bij iedere inzet van arbeid zal er een hogere productie worden bereikt. Hierdoor verschuift de productiefunctie van Y_1 naar Y_2. 	1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 30 mei te accorderen.

Ook na 30 mei kunt u nog tot en met 12 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

Alle tabellen, grafieken en teksten: Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2024